

M. Saim UYSAL

Stagflasyon riski ve 100 günlük icraat programı

3.8.2018

Geçen hafta ekonomik gündemde ciddi bir yoğunluk yaşadık. 2018 yılı Temmuz ayı enflasyon raporu açıklandı. FED'in son toplantısında faiz oranlarında değişikliğe gidilmedi. Ancak bu yıl içinde iki kez daha faiz arttırılabileceği görünümünü korudu. Rahip Bronson konusunda ABD'nin ilk yaptırımları açıklandı. İçişleri ve Adalet Bakanlarımıza yönelik yaptırımlar Türkiye'nin haklı tepkilerine neden oldu. Merkez'in haziran toplantısında faiz arttırmamasına bu gelişmeler de eklenince dolar 5.10 TL döviz sepeti ise 5.50'ye, ülke risk primimiz de 345'lere kadar yükseldi. Bu göstergenin Yunanistan için 317 olduğunu belirtelim. Bu arada dış ticaret istatistikleri açıklandı. İhracat %11 artışla yıllık bazda 163 milyar dolara geldi. İthalat ise %6.4 azaldı.

Cumhurbaşkanı Sn. Erdoğan ilk 100 günlük programı açıkladı. Aynı gün Temmuz ayı enflasyon rakamları da belli olunca haftayı oldukça hareketli bir gündemle kapamış olduk.

ENFLASYON

Temmuz ayı enflasyon oranları Cuma günü açıklandı. Tüketici enflasyonu aylık %0.55. Üretici enflasyonu ise yine aylık %1.77 arttı. Yıllık olarak ise manşet enflasyon tüketici de %15.85, üreticide ise %25'e yükseldi. Bu oranların piyasa beklentisinin altında olması olumlu olarak algılandı. Kur şoklarının devam etmesi, ÜFE-TÜFE arasındaki %9'luk marjın büyüklüğü enflasyonun yükselmeye devam edeceğini gösteriyor. Yıl sonu tüfe oranının, Merkez Bankasının beklentisi olan %13.4'ün hayli üzerinde %17-18 civarında olacağı tahmin ediliyor. Zira hem beklentiler hem de fiyatlama davranışlarındaki bozulmalar yayılma gösteriyor.

Merkez Bankası son açıkladığı "Enflasyon Raporu" nda çıktı açığı, petrol fiyatları ve enflasyon oranlarındaki tahminlerini yukarı yönlü revize etti. Ancak küresel gelişmeler ile ABD ile olan gerginlik yüzünden %13.4 yılsonu enflasyon tahmini yıprandı. Enflasyon raporunda belirtildiği üzere liradaki oynaklığın yükselmesi, gıda ve petrol fiyatlarının yüksekliği (Temmuzda gıda enflasyonu %19.40'a, çekirdek enflasyon ise %15.10'lara geldi) fiyatlama davranışlarında maliyet baskıları yaratmaya devam edecek.

Bizim gibi dış kaynağa (sermaye akımları, borçlanma gibi) muhtaç ülkelerde kaynak girişinin azalıp çıkışının artması enflasyon kontrolünü zorlaştırıyor. İkinci olarak sadece para politikasının sıkılaşması (ki bize göre yeterince sıkı değil) maliye politikasının yeterince disiplinli olmayıp gevşek bir şekilde belirlenmesi fiyat istikrarını sağlamıyor. Mutlaka her ikisinin de homojen olması gerekiyor. Nitekim son faiz artırımının beklentilerin aksine pas geçilmesinde bunun etkisi görünüyor. Öncü göstergeler (kredi büyümesi, kapasite kullanımı, siparişler) yılın üçüncü çeyreğinde negatif eğilim gösteriyor. Bu iniş sert bir şekilde olursa enflasyon içinde durgunluk dediğimiz stagflasyonu yaşayabiliriz. Bu nedenle, kur şokları, daralma ve konut balonları konularını dikkatle izlemekte ve karar mercilerinin gecikmemelerinde yarar var. Bu bağlamda ekonomi politikalarının sunumunda enflasyon ve cari açığın önleneyeğine ilişkin vurgunun net olması ve Merkez Bankasının da proaktif olmaya önem vermesinde yarar var. Bu arada BDDK'nın çeşitli kredilerde ve taksitli alışverişlerde taksit sayısını azaltması doğru bir önlem olarak karşımıza çıkıyor.

100 GÜNLÜK İCRAAT PROGRAMI

Cumhurbaşkanı Sn. Erdoğan Cuma günü 100 günlük icraat programını açıkladı. Orta Vadeli Plan'ın Ağustos sonuna kadar, 2019-2023 dönemine ilişkin Stratejik Plan'ın İse Kasım'a kadar tamamlanacağı belirtildi. Yüz günde 1000'den fazla proje yapılacak. Bunların içinden 400 proje 46 milyar TL ile bütçe kaynaklarından hayata geçirilecek 400 projenin 48 tanesi savunma sanayiine ait. Emlak Bankası tekrar hayatiyete geçiyor. Kanal İstanbul'un iki yakasında iki butik şehir yapılacak.

Uzunca bir listeli icraat programının ekonomi 'ye dönük olanlarını kısaca özetleyecek olursak:

- Kamu harcamaları azaltılacak
- Kamu kurumlarının mali yönetimi tek elde toplanacak
- Mali disiplin korunacak
- Dış borçlanmada Çin piyasasına açılım yapılacak
- Kalkınma bankası yeniden yapılandırılıyor
- Faizsiz finansman altyapısı genişletilecek
- E- ihale sistemi yaygınlaştırılıyor
- 3.Havalimanının ilk fazı hizmete girecek
- Büyük İstanbul Tüneli YİD Modeli ile ihaleye çıkacak
- 120 km yeni otoyol yapılacak
- Eximbank'ta KOBİ'lerin payı arttırılacak. Müşteri sayısının arttırımına çalışılacak
- Modern Toptancı Halleri kurulacak
- 35 Adet Türkiye Ticaret Merkezi açılacak
- Yastık altındaki döviz ve altınların TL'na dönüştürülmesi teşvik ediliyor.

Genel olarak anlatılanlar AK PARTİ seçim bildirgesindeki ileriye dönük vaatler. Piyasalar ekonominin soğutulması, cari açık ve enflasyonun çözümü, gelirlerin arttırılması giderlerin azaltılması yönünde atılacak somut adımlar konusunda net açıklamaları bekliyordu. Bu vaatlerin nasıl şekilleneceğini görmek lazım. Aynı gün Sn. Beraat Albayrak'ın açıklamalarıyla (ki bu tespitlerin tümüne katılıyoruz) yazımızı bitirelim.

Ekonomiden sorumlu Hazine ve Maliye Bakanı Sn. Albayrak; "mali disiplinin fiyat istikrarına destek vereceğini, kamu harcamalarında %30'a yakın tasarrufa gidileceğini, borçlanmadaki çevirim oranının %110'lara düşürüldüğünü reel faiz ve risk priminin düşmeye başlayacağını, 2019 yılında tek haneli enflasyon ve faiz oranlarına döneceğini" açıklamış bulunmaktadır.